

สารบัญ

คำนำผู้เขียน

บทที่ 1	นิติศึกษา ทางสังคม ประวัติศาสตร์ และ ปรัชญา	13
	ว่าด้วย ผู้หญิง กฎหมาย และการเมือง	13
1.	ความนำ	13
2.	นิติศึกษา แนวสังคม ประวัติศาสตร์ และ ปรัชญา	14
3.	กฎหมาย และ นโยบายของรัฐ	15
4.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเมือง การปกครอง กับ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	17
5.	พัฒนาการ หลัก “ความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย” และ “ความเสมอภาคทางเพศ” ในสังคมไทย	18
6.	สถานการณ์การเมืองหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 – และ 6 ตุลาคม 2519	19
7.	“ข่าวลือ” “ข้อเท็จจริง” ทางการเมือง และ ความจำเป็นของการชำระประวัติศาสตร์	26
บทที่ 2	มหาวิทยาลัย (วิชา) ธรรมศาสตร์ (และการเมือง)	
	กับ การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย	28
1.	สถานภาพทางกฎหมายของผู้หญิงไทยในอดีต	28
2.	พัฒนาการความเป็น “คน” และ ‘พลเมือง’ ของผู้หญิงไทย	30
3.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับการส่งเสริมความเสมอภาค ระหว่างเพศ	30
4.	แผนภูมิกลไกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในการส่งเสริม ความเสมอภาคระหว่างเพศ	33
5.	อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ผู้เชื่อมโยง กฎหมาย การเมือง และ ธรรมะ	35

บทที่ 3	หลักการสำคัญบางประการของระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นลายลักษณ์อักษรในพัฒนาการของรัฐธรรมนูญไทย	39
1.	ผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ	39
2.	ความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย : ปัจจัยพื้นฐาน ของความเป็นมนุษย์	43
3.	ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (GLBTQ+) มีสิทธิความเป็นคน และความเป็นพลเมืองที่เท่าเทียม	43
4.	สาระสำคัญหลักประชาธิปไตยบางประการที่ปรากฏ ในรัฐธรรมนูญของไทย	44
4.1	หลักอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจอธิปไตยสูงสุด ฐานะของ ‘ราษฎร’	45
4.2	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการบริหารจัดการประเทศ และการจัดความสัมพันธ์ระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	47
4.3	การบริหารจัดการประเทศด้วยหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (Rule of Law)	49
4.4	หลักการแบ่งแยกอำนาจและการคานอำนาจ	49
4.5	หลักประกันสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ในหลัก 6 ประการของคณะราษฎร	50
4.6	หลักความเสมอภาคในกฎหมายและการได้รับ การคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (Equality Before the Law and Equal Protection under the Law)	53
5.	หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	55
6.	หลักการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐและการคานอำนาจรัฐ โดยประชาชน	57
7.	บทบัญญัติที่เป็นแบบแผนของรัฐธรรมนูญตั้งแต่ พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา	58
8.	ระบอบสามัคคีธรรม : ระบอบประชาธิปไตยตามคติพุทธศาสนา	58

บทที่ 4	กฎหมายกับการเมือง สองด้านของเหรียญเดียวกัน และ “ประชาธิปไตยแบบไทยๆ”	61
บทที่ 5	“ประชาธิปไตยแบบไทยๆ” เวียนว้ายตายเกิดในวงจร รัฐประหารยืดอกอำนาจ : รัฐธรรมนูญ 2475 - 2560	64
1.	ความน่า	64
2.	พัฒนาการการเมืองการปกครองของสยาม / ประเทศไทย	67
3.	ระบบศักดินาและระบบเผด็จการ : อุปสรรคขัดขวาง ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	68
บทที่ 6	เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 – สัญญา ธรรมศักดิ์ และ รัฐธรรมนูญ ฉบับ 2517 : อริฏ์ก่อนแรกของความเสมอภาค ระหว่างหญิงชาย	72
1.	ความสัมพันธ์ระหว่าง “กฎหมาย” และ “นโยบายของรัฐ”	73
2.	ลายลักษณ์อักษร (Law in Book) ของรัฐธรรมนูญ	74
3.	เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516, สัญญา ธรรมศักดิ์ และ รัฐธรรมนูญ ฉบับ 2517 : อริฏ์ก่อนแรกของความเสมอภาค ระหว่างหญิงชาย	74
3.1	จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516	74
3.2	สัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี กับการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย	75
3.3	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 - “อริฏ์ก่อนแรก” ของความเสมอภาคหญิงชาย	77
3.4	ความตื่นตัวเรื่องประชาธิปไตย	79
3.5	การประกาศใช้กฎหมาย “ก้าวหน้า”	81
4.	รัฐประหารนองเลือด 6 ตุลาคม 2519	81
บทที่ 7	ความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ	83

บทที่ 8 พัฒนาการหลักความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ หลังรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ – รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560	87
1. ความนำ	87
2. ตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาค ระหว่างหญิงชาย	91
3. บทบัญญัติพิเศษตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	92
1. การส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว	
2. บทคุ้มครองผู้หญิงซึ่งอยู่ในฐานะเป็นมารดา	
3. การจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึง ความต้องการของเพศ (Gender Budgeting)	
บทที่ 9 บทสรุป	
1. ความนำ สะท้อนธรรมชาติของสังคมไทย	99
2. ถ้า “เพศหญิง” ครอบครองพื้นที่ทางการเมืองมากขึ้น สังคมจะเป็นอย่างไร	99
3. แบบแผนทางการเมือง 90 ปีที่ผ่านมา : หญิงชิงอำนาจ/ผลประโยชน์ในหมู่ชนชั้นนำ (ชาย) เวียนว่ายตายเกิด ในวงจรอุบาทว์ของการยึดอำนาจรัฐประหารของเพศชาย	101
4. ผลกระทบของ “วงจรอุบาทว์” ต่อ “จิต” (mentality) ของสังคมไทย	106
5. เทคโนโลยีการสื่อสาร : ปัจจัยเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง	107
6. ภาวะเรื้อรังของระบอบเผด็จการทหาร กับ สภาวะกลืนไม่เข้า คายไม่ออกของการเมืองไทย และ ประเด็นน่าห่วงใยปัจจุบัน	107
7. ปัญหา ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของ “คนรุ่นใหม่” “ให้จบในรุ่นของเรา”	110
8. อนาคตและทางออกของสังคมไทย : ปลดอาวุธทหาร ตีอาวุธทางปัญญา ความกล้าหาญ และ สันติ จัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ระงับความขัดแย้งด้วยอารยะวิธี จึงจะยับยั้งรัฐประหารได้	113